

MEMO juli 2024

Opsturen van weefsel voor erfelijkheidsonderzoek: toestemmingsformulier niet nodig

Voor het opsturen van weefsel voor erfelijkheidsonderzoek bij een patiënt hoeft aan de afdeling pathologie dat over dat materiaal beschikt, geen door de betrokkene ondertekend toestemmingsformulier te worden overlegd. De afdeling pathologie mag ervan uitgaan dat de patiënt aan diens behandelaar al (mondelijke) toestemming heeft gegeven voor gebruik van diens materiaal voor het door hem of haar gewenste erfelijkheidsonderzoek. De verantwoordelijkheid voor het informed consent ligt bij de zorgprofessional die de genetische diagnostiek bij de patiënt heeft aangevraagd. In de dagelijkse praktijk wordt echter om een ondertekend toestemmingsformulier verzocht, maar dat is dus niet nodig en levert onnodige administratieve handelingen en vertragingen op.

Het bovenstaande geldt ook voor de situatie waarin de afdeling pathologie wordt gevraagd weefsel van een overleden familielid op te sturen. Ook dan hoeft er geen door de adviesvrager ondertekend toestemmingsformulier te worden overlegd. Overigens is het vragen naar een toestemmingsformulier in die situatie juridisch ook niet juist. Materiaal wordt door de overledene niet 'nagelaten' aan diens nabestaanden en die mogen er dus ook niet zelf over beslissen. Het weefsel van de overledene kan onder bepaalde voorwaarden echter wel voor de behandeling (erfelijkheidsonderzoek) van nabestaanden worden gebruikt. Die voorwaarden zijn dat:

1. De nabestaande (in casu: de adviesvrager) bij dat gebruik (analyse) een zwaarwegend gezondheidsbelang heeft;
2. Het erfelijkheidsonderzoek zonder het benodigde weefsel niet (goed) kan worden uitgevoerd;
3. Er geen aanwijzingen zijn dat de overledene tegen het gebruik van diens materiaal na overlijden door zijn nabestaanden bezwaar zou hebben gehad.

Memo opgesteld naar aanleiding van de adviezen van de multidisciplinaire projectgroep tumor- en erfelijkheidsdiagnostiek in overleg met prof. Mr. Dr. Corrette Ploem